

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha 17. června 2026

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

SKLADATELKA KAPRÁLOVÁ SE PŘED 80 LETY STALA ČLENKOU ČESKÉ AKADEMIE VĚD A UMĚNÍ IN MEMORIAM

Mladičká Vítězslava Kaprálová se vypracovala v mezinárodně uznávanou skladatelku – ačkoli v její době platilo, že ženský talent mužskému nestačí. Nevěnovala se jen hudbě, aktivně se účastnila veřejného dění v době světové válečné krize. Česká akademie věd a umění ji téměř přesně 6 let po její smrti zvolila členkou in memoriam, také jako součást snahy o obnovení poválečné české hudební kultury.

Druhá světová válka skončila, svět se pomalu vzpamatovává. V Československu roste snaha kulturních elit o poválečnou rekonstrukci české hudební kultury a hudebního provozu. Součástí bylo obnovení kontaktů s emigranty (např. se skladatelem Bohuslavem Martinů) a využití odkazu těch, co válečné období nepřežili.

Na schůzi hudebního odboru IV. třídy České akademie věd a umění dne 18. 6. 1946 se rozhodlo, že přijme in memoriam mezi členy instituce českou skladatelku, dirigentku a klavíristku Vítězslavu Kaprálovou (1915–1940). Bez ohledu na druh členství byla vybrána jako třináctá žena a vůbec první skladatelka. Spolu s ní byli in memoriam zvoleni skladatelé Vít Nejedlý (1912–1945) a Jaroslav Ježek (1906–1942).

„Hned po válce se otec, Václav Kaprál, snažil o exhumaci, zpopelnění a převoz ostatků své dcery z Francie do ČSR a jejich uložení na čestném místě na Vyšehradském hřbitově. Její posmrtné zvolení členkou Akademie pak používal jako argument, neboť potřeboval povolení československé i francouzské vlády a také finanční zajištění celé akce přesunu a uložení ostatků skladatelky,“ vysvětluje Pavel Žůrek z Ústavu dějin umění Akademie věd ČR.

To se povedlo uskutečnit až v roce 1949, dva roky po smrti skladatelčina otce. Její ostatky však byly pohřbeny na Ústředním hřbitově v Brně.

Kontakt pro média: **Eliška Zvolánková**
Divize vnějších vztahů AV ČR
press@avcr.cz
+420 739 535 007

Živé dítě, obrovský talent

Vitulka, jak Vítězslavě Kaprálové říkali rodiče i přátelé, zazářila jako skladatelka v době, ve které se ženský talent prosazoval zvolna a těžce. Z korespondence, jež je díky pečlivé badatelské práci muzikoložky Karly Hartl podrobně zpracovaná, vyplývá, že byla až hyperaktivní dítě se zájmem o vše možné a s osobitými názory.

Své první skladatelské krůčky dělá jako zhruba devítiletá. Na konzervatoři v Brně si ze začátku jeden z profesorů myslel, že její hudební kousky píše otec Václav – také skladatel.

Z Prahy do Paříže

V Praze nastoupila do mistrovského studia na konzervatoři u Vítězslava Nováka. Zakončila ho složením *Vojenské symfonie*, jedné z jejích neznámějších skladeb, která vznikla v roce 1937 s věnováním „Edvardu Benešovi, prezidentu republiky“. Sama ji také dirigovala na galakonzertě Ženské národní rady v Lucerně. V době provedení symfonie už ale studovala v Paříži, a to navzdory tomu, že získání stipendia bylo podmíněné znalostí francouzštiny, kterou Kaprálová uměla velmi málo. Pomohl jí její učitel Vítězslav Novák a další, jež oslovil její talent.

Ve Francii její hvězda pomalu stoupala. Obrovskému talentu pomohlo také štěstí – kontakty s těmi správnými lidmi, v jejím případě s Bohuslavem Martinů. Navštěvuje s ním koncerty spolku Triton, platformy pro soudobé skladatele, kde se sdružovali všichni, kteří v hudbě nejen v Paříži tehdy něco znamenali, včetně např. Stravinského nebo právě Martinů.

Když situace v Evropě s rostoucím vlivem Adolfa Hitlera houstne, Francie už není tak nakloněná chránit zájmy ostatních zemí. Kaprálová se proto s dalšími aktivně zapojuje do hudební propagace Československa a snaží se tak zviditelnit svou republiku. Těžce pak nese její rozpad způsobený nacistickou okupací v březnu 1939.

Další ránou je, že londýnská pobočka vídeňského nakladatelství Universal Edition odmítla vydání její skladby *Suita rustica* – nemá prý na to zaujmout. Jak se později ukázalo, nakladatel se zmýlil. Toho se ale Kaprálová nedožila. V červnu 1940 v Paříži umírá.

Poválečná kultura a Kaprálová

Hned po konci války, na podzim 1945, se v československém již svobodném koncertním životě uvádějí díla umělců a umělkyní, kteří z republiky během války odešli nebo se jejího konce nedožili. Kaprálové *Vojenskou symfonii* hraje Česká filharmonie v listopadu 1945. Skladba byla původně zařazena také do závěrečného koncertu 1. ročníku Pražského jara v roce 1946. Z neznámých důvodů z jejího uvedení sešlo.

„*Dalším projevem snahy o kulturní obnovu a využití odkazu umělců bylo vydávání vzpomínkových sborníků, ten věnovaný Kaprálové vyšel tiskem v roce 1949,*“ popisuje Pavel Žůrek.

Kaprálová jako aktivní občanka

Vítězslavu Kaprálovou její současníci vnímali jako rychle rozvíjející se hudební talent, který se projevoval ve více oblastech – především ve skladbě a dirigování, výborně však hrála i na klavír.

Byla také činorodá mimo hudební sféru. Aktivně sledovala dění v tehdejším veřejném prostoru a svou tvorbou na něj reagovala. Po smrti Karla Čapka 25. 12. 1938 napsala *Elegii pro housle a klavír* a melodram *Karlu Čapkovi*. Po Mnichovské dohodě a v době Protektorátu Čechy a Morava se aktivně podílela na propagaci československé exilové kultury.

„*Jako tvůrčí osobnost a individualita propojující svůj talent s aktivní účastí na veřejném životě v době světové válečné krize a ohrožení základních hodnot humanistické společnosti je Kaprálová aktuální inspirací pro nás a naši dobu,*“ uzavírá Pavel Žůrek.

Více informací:

Mgr. Pavel Žůrek, Ph.D.
Ústav dějin umění AV ČR
zurek@udu.cas.cz
+420 603 411 101

Obrazový materiál:

Vítězslava Kaprálová, portrétní fotografie (1938-39)
ZDROJ: Moravské zemské muzeum – Oddělení dějin hudby

Vítězslava Kaprálová s taktovkou v Rozhlasovém studiu v Brně (1935, repro, výřez), černobílá fotografie
ZDROJ: Moravské zemské muzeum – Oddělení dějin hudby

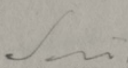
21. června 1946.

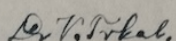
1545
ČESKÁ AKADEMIE VĚD A UMĚNÍ
VÝPRAVNO
dne 6. 20. 1946.
PR. 10 46.

Slovutný pane profesore,

podepsané presidium klade si za čest Vám oznámiti,
že Vaše zvěčnělá dcera Vítězslava K a p r á l o v á,
hudební skladatelka, byla ve schůzi čtvrté třídy České
akademie věd a umění dne 18. června 1946 zvolena její
č l e n k o u i n m e m o r i a m.
Diplom bude Vám zaslán později.

S projevem dokonalé úcty

předseda III. třídy,
za presidenta.

generální tajemník.

Mistr

Václav K a p r á l, hudební skladatel,
člen IV. třídy České akademie věd a umění,
B r n o XII, Purkyňova 102.

Dopis ČAVU Václavu Kaprálovi o udělení členství in memoriam jeho dceři
ZDROJ: Masarykův ústav a Archiv AV ČR

v Praze dne 12/8. 1947.

Slavná Česká akademie věd a umění!

Dovoluji si vyložit motivy děk. - za poskytnutí
pocty - její byla udělena mi děmí Vítězslavě
Kaprálové hrd. sklad. tím, že byla jmenována
čestným členem České akademie, in memoriam.

Žel, že osud nedopřál zřejmě dožítí se tohoto
vášeho vyručením - za jejího života!

Děkuji i za sebe, že jsem postřehem ztrátem
tak nadaného dítěte a letosní ztrátou svého vše-
ního manžela - svedite se miž byl zmirnití
tímto nelehkým činem.

Sprojevem nejto konalěji
něty znamenání se
V. Kaprálová -

Dopis matky V. Kaprálové České akademii věd a umění z roku 1947
ZDROJ: Masarykův ústav a Archiv AV ČR

original 2 tance pro klavír Praha 1939

Vítězslava Kaprálová – Dva tance pro klavír, autografní skica
ZDROJ: Moravské zemské muzeum – Oddělení dějin hudby